

Urogenitala besvär hos kvinnor med tidigare bröstcancer

Juliane Schlenstedt, Kerstin Nilsson, Annelie Stavreus Evers,
Kristiina Kask, Inger Sundström Poromaa

bakgrund

- > 80 000 kvinnor med bröstcancer efter avslutat primärbehandling i Sverige
- vanligt med urogenitala besvär
- jämförande data med friska kvinnor saknas
- bristande behandlingsmöjligheter

syfte

- kartlägga förekomsten av urogenitala besvär hos kvinnor med tidigare genomgången bröstcancer jämfört med friska åldersmatchade kontroller
- studera påverkan på välbefinnande, allmän livskvalitet och sexualitet samt korrelation till psykisk hälsa och allmänna personlighetsdrag
- validera hur eventuella besvär relaterar till hormonnivåer, morfologiska faktorer och tillväxtfaktorer i urogenitaltrakt

metod

- tvärsnittstudie med populationsbaserade kontroller

inklusionskriterier	fall	kontroller
samtycke till deltagandet	✓	✓
postmenopausal 55-70 år	✓	✓
östrogenreceptorpositiv bröstcancer	✓	
exklusionskriterier	fall	kontroller
pågående primär bröstcancerbehandling	✓	
tidigare eller pågående bröstcancer		✓
annan allvarlig sjukdom	✓	✓
ej svenskspråkig	✓	✓

metod

anamnes och gynekologisk undersökning

klinisk bedömning av atrofigrad

vaginal cytologi

pH – mätning

biopsi från vaginalslemhinna och endometrium

vaginalt ultraljud

hormonanalyser

östradiol, östriol

LH, FSH, testosteron, SHBG

TSH, T3, T4

validerade frågeformulär

EQ-5D

II Q7 + UDI-6

ES FACT-B

Mc Coy Female Sexuality Questionnaire

Swedish University Scales of Personality

MADRS-S

resultat

- demografiska data
- bröstcancergruppen
- EQ-5D: självskattat hälsotillstånd
- ES FACT-B: endokrina symptom > vaginala symptom
- klinisk bedömning av atrofi
- II Q7 + UDI-6: urinvägssymptom

demografiska data

	bröstcancer n = 97	kontroller n = 106	p
ålder	62,7 ± 4,1	62,7 ± 4,2	ns
paritet	1,9 ± 1,2	2,1 ± 1,0	ns
gifta/fast relation	72 (74,2%)	72 (67,9%)	ns
högskole-/universitetsutbildning	31 (32,0%)	35 (33,0%)	ns
BMI	27,0 ± 5,3	26,3 ± 4,2	ns
rökare	11 (11,3%)	7 (6,6%)	ns
sexuellt aktiva	67 (69,1%)	64 (62,1%)	ns

bröstcancergruppen

östrogenreceptorpositiva	97 (100%)
progesteronreceptorpositiva	80 (82,5%)
planerad adjuvant behandling	
<i>ingen planerad behandling</i>	7 (7,2%)
<i>Tamoxifen enbart</i>	43 (44,3%)
<i>switchbehandling</i>	28 (28,9%)
<i>aromatashämmare enbart</i>	19 (19,6%)

pågående adjuvant behandling	
<i>ingen planerad behandling</i>	7 (7,2%)
<i>Tamoxifen</i>	47 (48,5%)
<i>aromatashämmare</i>	35 (36,1%)
<i>avslutat behandling i förtid</i>	8 (8,2%)

EQ-5D: självskattat hälsotillstånd

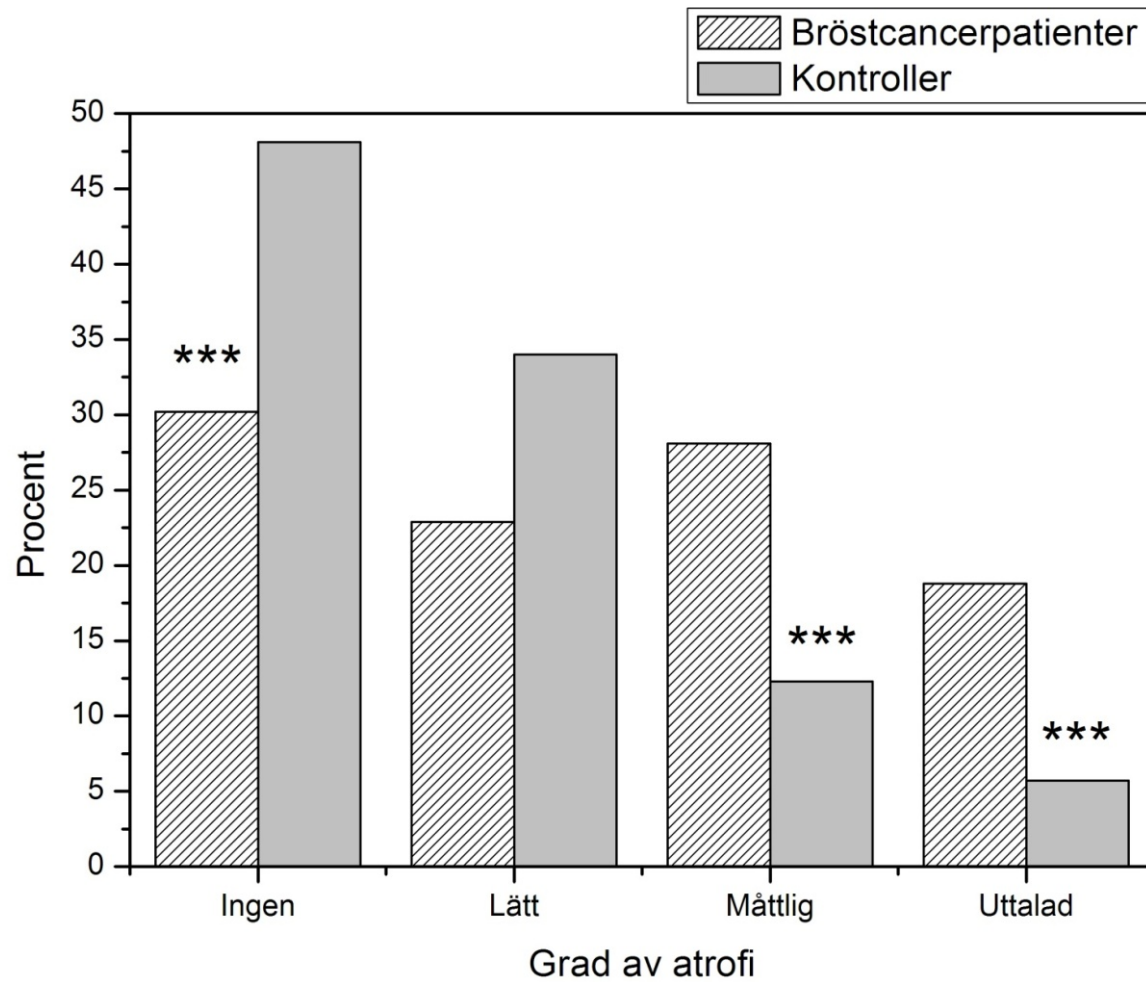
	bröstcancer n = 97	kontroller n = 106	p
självskattad hälsa (VAS)	85 (40-100)	90 (10-100)	ns
nedsatt rörlighet	12 (12,4%)	4 (3,8%)	p<0,05
hygienproblem	0	1 (0,9%)	ns
klarar ej aktiviteter	5 (5,2%)	2 (1,9%)	ns
måttliga/svåra smärtor	63 (64,9%)	48 (45,3%)	p<0,05
oro/nedstämdhet	31 (32,0%)	15 (14,2%)	p<0,01

ES FACT-B: vaginala symptom

variabel		odds ratio (95% CI)
vaginala flytningar	<i>kontroll</i>	1
	<i>Tamoxifen-behandling</i>	9,13 (1,85 – 44,97)
	<i>aromatashämmare</i>	1,35 (0,12 – 15,37)
vaginal torrhet	<i>kontroll</i>	1
	<i>Tamoxifen-behandling</i>	4,25 (1,40 – 12,87)
	<i>aromatashämmare</i>	14,11 (4,10 – 48,54)
vaginala smärtor	kontroll	1
	Tamoxifen-behandling	3,87 (1,25 – 11,99)
	aromatashämmare	15,01 (4,23 – 53,30)

justerat för östrogenbehandling

klinisk bedömning av atrofi

II Q7 + UDI-6: urinvägssymptom

	bröstcancer adjuvant behandling n = 82	kontroller n = 106	p
täta trängningar	55 (67,1%)	59 (56,2%)	ns
urinläckage vid trängning	50 (61,0%)	51 (49,0%)	ns
urinläckage vid fysisk aktivitet	57 (70,4%)	57 (55,9%)	p<0,05*
dropptvis urinläckage	37 (45,1%)	40 (38,5%)	ns
svårighet att tömma blåsan	15 (18,5%)	18 (17,3%)	ns
smärtor underlivet/ nedre buk	17 (20,7%)	15 (14,4%)	ns

alla patienter har ej svarat på alla frågor

* justerat för östrogenbehandling

konklusion

- Kvinnor med tidigare genomgången bröstcancer och pågående antihormonell behandling anger i högre utsträckning urogenitala besvär jämfört med friska kvinnor.
- Mål: fördjupa kunskapen kring bakomliggande mekanismer för att på sikt kunna finna behandlingsalternativ

Tack för uppmärksamheten